

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ВИЩИЙ ДЕРЖАВНИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД УКРАЇНИ
«БУКОВИНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної роботи
доцент _____ І.В.Геруш
“ 28 ” _____ 2020 р.

ДОВІДНИК ДЛЯ СТУДЕНТА
(СИЛАБУС)
з вивчення навчальної дисципліни

Українська мова за професійним спрямуванням

Галузь знань 22 Охорона здоров'я
(код і назва галузі знань)

Спеціальність 226 Фармація, промислова фармація
(код і назва спеціальності)

Освітній ступінь магістр
(магістр, бакалавр, молодший бакалавр)

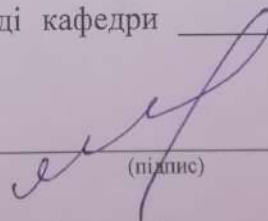
Курс навчання _____ I _____

Форма навчання _____ денна, заочна _____
(денна, заочна, дистанційна)

Кафедра суспільних наук та українознавства
(назва кафедри)

Схвалено на методичній нараді кафедри _____
„21” серпня 2020 року (протокол № 1).

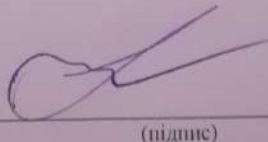
Завідувач кафедри _____

(підпис)

А.А. Мойсей

Схвалено предметною (цикловою) комісією _____
„25” серпня 2020 року (протокол № 1).

Голова предметної (циклової)
комісії _____

(підпис)

Н.І. Зорій

Чернівці, 2020

1. ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ ПРО НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ, ЯКІ ВИКЛАДАЮТЬ НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Кафедра	суспільних наук та українознавства
Прізвище, ім'я, по батькові науково-педагогічних працівників, посада, науковий ступінь, вчене звання, e-mail	Шутак Л.Б. – доцент кафедри кандидат філологічних наук shutak.larysa@bsmu.edu.ua; Ткач А.В. – доцент кафедри кандидат філологічних наук, tkach.alla@bsmu.edu.ua; Навчук Г.В. – доцент кафедри кандидат філологічних наук, navchuk.galina@bsmu.edu.ua
Веб-сторінка кафедри на офіційному веб-сайті університету	https://www.bsmu.edu.ua/suspilnih-nauk-ta-ukrayinoznavstva/
Веб-сайт кафедри	http://snu.bsmu.edu.ua/
E-mail	society@bsmu.edu.ua
Адреса	Чернівці, вул. Героїв Майдану, 3
Контактний телефон	52-08-71

2. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Статус дисципліни	нормативна
Кількість кредитів	3,0
Загальна кількість годин	90/112 (заочна форма навчання)
Лекції	-
Практичні заняття	30/10 (заочна форма навчання)
Самостійна робота	60/102 (заочна форма навчання)
Вид заключного контролю	залік (денна форма навчання); залік (заочна форма навчання).

3. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (АНОТАЦІЯ)

Опис навчальної дисципліни (анотація) «Українська мова (за професійним спрямуванням)» як навчальна дисципліна:

- ґрунтується на отриманих під час навчання у середній загальноосвітній школі базових знаннях із сучасної української літературної мови;
- закладає основи фахової мови медика, з перспективою використання здобутих знань у професійній діяльності;
- продовжує формувати мовну компетенцію, комунікативні навички майбутніх спеціалістів та сприяє становленню національно свідомої особистості.

Навчальна дисципліна „Українська мова за професійним спрямуванням” вивчається студентами денної форми навчання галузі знань 22 Охорона здоров'я спеціальності 226 Фармація, промислова фармація на I курсі (I семестр) і складається з 3 кредитів, 3 змістових модулів. Загальна кількість годин – 90, з них: 30 год. – аудиторних (практичних занять), 60 год. – самостійна робота. Вид контролю: залік (денна і заочна форми навчання). Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить (%): 37/63.

4. ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1. Перелік нормативних документів:

- Положення про організацію освітнього процесу (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/03/polozhennya-pro-organizacziyu-osvitnogo-proczesu-u-vdnzu-bukovinskij-derzhavnij-medichnij-universitet.pdf>);
- Інструкція щодо оцінювання навчальної діяльності студентів БДМУ в умовах впровадження Європейської кредитно-трансферної системи організації навчального процесу (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/03/bdmu-instrukciya-shhodo-ocziyuvannya-%D1%94kts-2014-3.pdf>);
- Положення про порядок відпрацювання пропущених та незарахованих занять (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/reworks.pdf>);
- Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/07/polozhennya-pro-apelyacziyu-rezultativ-pidsumkovogo-kontrolyu-znan.pdf>);
- Кодекс академічної доброчесності (https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/kodeks_academic_faith.pdf);
- Морально-етичний кодекс студентів (https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/ethics_code.docx);
- Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/antiplagiat-1.pdf>);
- Положення про порядок та умови обрання студентами вибіркових дисциплін (https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/04/nakaz_polozhennyz_vybirkovi_dyscypliny_2020.pdf);
- Правила внутрішнього трудового розпорядку Вищого державного навчального закладу України «Буковинський державний медичний університет» (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/03/17.1-bdmu-kolektivnij-dogovir-dodatok.doc>).

4.2. Політика щодо дотримання принципів академічної доброчесності здобувачів вищої освіти:

- самостійне виконання навчальних завдань поточного та підсумкового контролів без використання зовнішніх джерел інформації;
- списування під час контролю знань заборонені;
- самостійне виконання індивідуальних завдань та коректне оформлення посилань на джерела інформації у разі запозичення ідей, тверджень, відомостей.

4.3. Політика щодо дотримання принципів та норм етики та деонтології здобувачами вищої освіти:

- дії у професійних і навчальних ситуаціях із позицій академічної доброчесності та професійної етики та деонтології;
- дотримання правил внутрішнього розпорядку університету, бути толерантними, доброзичливими та виваженими у спілкуванні зі студентами та викладачами, медичним персоналом закладів охорони здоров'я;
- усвідомлення значущості прикладів людської поведінки відповідно до норм академічної доброчесності та медичної етики.

4.4. Політика щодо відвідування занять здобувачами вищої освіти:

- присутність на всіх навчальних заняттях (лекціях, практичних (семінарських) заняттях, підсумковому модульному контролі) є обов'язковою з метою поточного та підсумкового оцінювання знань (окрім випадків з поважних причин).

4.5. Політика дедлайну та відпрацювання пропущених або незарахованих занять здобувачами вищої освіти:

- відпрацювання пропущених занять відбувається згідно з графіком відпрацювання пропущених або незарахованих занять та консультацій.

5. ПРЕРЕКВІЗИТИ І ПОСТРЕКВІЗИТИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (МІЖДИСЦИПЛІНАРНІ ЗВ'ЯЗКИ)

Перелік навчальних дисциплін, на яких базується вивчення навчальної дисципліни	Перелік навчальних дисциплін, для яких закладається основа в результаті вивчення навчальної дисципліни
Шкільний курс сучасної української мови <ul style="list-style-type: none"> • Основні етапи розвитку сучасної української літературної мови. • Теорії походження мови. • Класифікація мов світу. • Характеристика пам'яток української мови. • Норми та правила сучасної української мови. 	<ul style="list-style-type: none"> • Історія медицини. • Деонтологія. • Медична психологія. • Усі клінічні дисципліни.
Історія української культури, історія України <ul style="list-style-type: none"> • Основні здобутки представників української мови та культури. • Мова і мовлення як невіддільні складники культури народу. • Сучасна українська культура та її входження у світовий простір. Наука, освіта, література, мистецтво, релігія в сучасному світі. 	<ul style="list-style-type: none"> • Історія медицини. • Деонтологія. • Медична психологія. • Усі клінічні дисципліни.
Латинська мова <ul style="list-style-type: none"> • Порівняння медичних термінів, вивчення основ термінології. 	<ul style="list-style-type: none"> • Усі клінічні дисципліни.

6. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ:

6.1. Метою викладання навчальної дисципліни „Українська мова за професійним спрямуванням” є формування високого рівня комунікативної культури у сфері професійного спілкування, особливо в науковій та виробничій (фаховій), а також ознайомлення студентів зі специфікою українського ділового мовлення, вироблення умінь і навичок ведення документації у сфері лікарської практики.

Практичний курс української мови за професійним спрямуванням покликаний формувати мовну особистість спеціаліста, здатну до розв'язання різноманітних комунікативних завдань практично в усіх актуальних сферах спілкування (науково-навчальній та офіційно-діловій).

6.2 Основними завданнями вивчення дисципліни є:

- дати студентам чіткі поняття про нормативність української літературної мови; - виробити в них практичні навички правильного використання різних мовних засобів відповідно до сфери і мети висловлювання;
- навчити їх працювати з науковими текстами;
- добре орієнтуватися в лексичному багатстві української мови збагачувати їх активний словник фаховою термінологічною лексикою;
- піднести культуру їхнього писемного та усного мовлення;
- забезпечити елементарну лінгвістичну освіту, яку, зважаючи на важливу роль мови в суспільстві, повинна мати кожна освічена людина;
- навчити правильно оформляти та складати ділові документи.

7. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ФОРМУВАННЮ ЯКИХ СПРИЯЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА:

7.1. Інтегральна компетентність: Здатність розв'язувати типові та складні спеціалізовані задачі та критично осмислювати й вирішувати практичні проблеми у професійній фармацевтичній та/або дослідницько-інноваційній діяльності із застосуванням положень, теорій та методів фундаментальних, хімічних, технологічних, біомедичних та соціально-економічних наук; інтегрувати знання та вирішувати складні питання, формулювати судження за недостатньої або обмеженої інформації; зрозуміло і недвозначно доносити власні знання, висновки та їх обґрунтованість до фахової та нефахової аудиторії.

7.2. Загальні компетентності:

ЗК 1. Здатність діяти соціально відповідально та громадянсько свідомо.

ЗК 2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 8. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово, здатність спілкуватися іноземною мовою (переважно англійською) на рівні, що забезпечує ефективну професійну діяльність.

ЗК 10. Здатність до вибору стратегії спілкування, здатність працювати в команді та з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності.

7.3. Фахові (спеціальні) компетентності: **ФК 2.** Здатність здійснювати діяльність з розробки та оформлення документації щодо чіткої визначеності технологічних процесів виготовлення та виробництва лікарських засобів.

1. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ.

В результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен:

ПРЗ 1. Проводити професійну діяльність у соціальній взаємодії оснований на гуманістичних і етичних засадах; ідентифікувати майбутню професійну діяльність як соціально значущу для здоров'я людини.

ПРЗ 2. Застосовувати знання з загальних та фахових дисциплін у професійній діяльності.

ПРЗ 8. Здійснювати професійне спілкування сучасною українською літературною мовою, використовувати навички усної комунікації іноземною мовою, аналізуючи тексти фахової направленості та перекладати іншомовні інформаційні джерела.

ПРЗ 10. Дотримуватися норм спілкування у професійній взаємодії з колегами, керівництвом, споживачами, ефективно працювати у команді.

ПРФ 2. Розробляти й оформлювати технологічну документацію щодо виробництва (виготовлення) лікарських препаратів в аптеках і на фармацевтичних підприємствах.

2. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

8.1. Конкретні цілі вивчення модуля (змістових модулів).

- застосовувати лексико-граматичні категорії сучасної української літературної мови для вироблення оптимальної мовної поведінки в професійній сфері;

- оволодіти термінологічною лексикою, навичками роботи з вузькоспеціалізованими словниками;

- аналізувати доцільність використання лексичних, морфологічних, синтаксичних мовних засобів відповідно до комунікативних намірів;

- опанувати усні та писемні норми мовленнєвого етикету в професійній діяльності лікаря;

- теоретично та практично засвоїти жанрові особливості публічного виступу;

- навчитись диференціювати функціональні стилі сучасної української літературної мови загалом та ознайомитись з дистинктивними ознаками наукового медичного тексту;

- оволодіти навичками укладання основних адміністративно-канцелярських та медичних документів, а також редагування перекладних текстів.

8.2. Тематична структура навчальної дисципліни.

Лексико-граматичні та правописні особливості фахового мовлення медиків.

Тема 1. Сучасна українська мова як засіб професійного спілкування

Мова як суспільне явище. Мова та мовлення в житті суспільства.

Функції мови.

Походження і розвиток української мови.

Літературна мова. Типи мовних норм.

Мова професійного спілкування як функціональний різновид сучасної української літературної мови.

Медична професійна мова в історії української літературної мови.

Тема 2. Лексичний аспект професійної мови медиків. Фразеологізовані одиниці у фаховому мовленні

Поняття про лексику, лексикологію та фразеологію. Слово, його лексичне значення.

Принципи класифікації фразеологізмів.

Лексика сучасної української мови за її походженням та сферою вживання.

Мовні кліше, складені найменування, штампи як фразеологічні вислови номінативного типу.

Особливості використання лексичних одиниць у мовленні медичних працівників.

Тема 3. Термінологія у професійному спілкуванні. Лексико-семантичні відношення в науковій медичній термінології.

Поняття про термінознавство, терміносистему, термінологію, термін. Джерела збагачення термінологічної системи мови.

Загальнонаукова, міжгалузева й вузькоспеціалізована термінологія. Медичні терміни, професіоналізми та медичний жаргон.

Поняття «номенклатура»; номени (номенклатурні одиниці) як різновид термінів.

Тема 4. Етапи та шляхи розвитку української медичної термінології. Особливості української медичної термінології

Культура терміновживання. Особливості використання термінів-синонімів. Терміни в різних стилях мови.

Історія розвитку української медичної термінології.

Етапи формування медичної терміносистеми.

Сучасний стан і проблеми української медичної термінології.

Тема 5. Основні труднощі слововживання у діловому та професійному мовленні. Мовні помилки. Типи словників, їх функція та роль у підвищенні мовленнєвої культури

Поняття про лексикографію. Енциклопедичні й лінгвістичні словники. Медичні словники та довідники.

Сучасна кодифікаційна практика. Організація ресурсів національної словникової бази. Український електронний словник.

Роль словників у підвищенні мовної культури медичних працівників.

Типові помилки слововживання у мовленні лікарів. Труднощі вибору слова в різних ситуаціях спілкування.

Тема 6. Морфологічний аспект медичної професійної мови

Поняття про морфологію, морфологічні норми.

Частини мови як основні морфологічні одиниці, принципи їх класифікації. Морфологічні категорії та синтаксичні властивості самостійних частин мови.

Специфіка використання граматичних форм самостійних частин мови в текстах документів.

Складні випадки визначення роду та відмінювання іменників.

Творення ступенів порівняння прикметників.

Специфіка відмінювання й сполучуваності числівників.

Особливості вживання дієприкметникових форм на *-учий, -ючий*, віддієслівних прикметників на *-льний* у медичній професійній мові.

Відмінювання прізвищ, імен та по батькові.

Особливості використання службових частин мови в текстах документів.

Тема 7. Синтаксичний аспект професійної мови медиків

Поняття про синтаксис. Типи синтаксичних одиниць. Головні та другорядні члени речення. Принципи класифікації речень.

Складні випадки координації присудка з підметом; керування та узгодження у словосполученнях. Варіанти порушень синтаксичних норм.

Особливості побудови простих речень.

Типові огріхи, пов'язані з побудовою складних речень.

Синтаксичні особливості текстів ділових паперів.

Стильові особливості ділового та професійного спілкування.

Культура публічного виступу.

Тема 8. Особливості українського мовленнєвого етикету. Комунікативні ознаки культури мовлення. Мовленнєвий етикет лікаря

Культура мовлення, ознаки, що її характеризують.

Мовленнєвий етикет, його історія, структура, види, призначення.

Український мовленнєвий етикет як виразник етнічної самобутності, модель універсальної мовної діяльності народу.

Особливості етикету офіційно-ділового та наукового спілкування.

Культура мовлення медиків як невід'ємна частина лікарської деонтології. Ятрогенний вплив слова.

Особливості спілкування медичних працівників у різних мовленнєвих ситуаціях.

Тема 9. Публічний виступ та його жанри

Історія та теорія ораторського мистецтва.

Публічний виступ як жанровий різновид ораторського мистецтва. Культура сприймання публічного виступу.

Доповідь, промова, лекція, повідомлення як жанри публічного виступу.

Презентація як різновид публічного мовлення.

Візитна картка. Правила оформлення візитної картки.

Тема 10. Стилiстичний аспект фахової мови медичних працівників. Науковий стиль у фаховому мовленні. Структура та види наукового тексту

Поняття про функціональні стилі сучасної української мови. Типологія стилів (призначення, характерні ознаки, жанрові різновиди).

Взаємодія функціональних стилів сучасної української мови у сфері фахового мовлення.

Поняття «спеціальна мова», «професійна мова», «професійне спілкування». Сучасна українська літературна мова як основа спеціальної мови.

Різновиди медичної професійної мови: мова медицини (медична наукова мова), медична розмовна мова, медична ділова мова, мова медичної реклами.

Науковий стиль: ключові ознаки, мовні засоби, підстилі та жанри, функціональне призначення.

Структура і види наукового тексту.

Форми запису готового тексту (першоджерела). Виписки, план, тези. Особливості конспектування. Реферат як форма опрацювання наукової літератури. Анотація і реферат-резюме.

Тези. Стаття. Оформлення наукового тексту, цитат, посилань, бібліографії. Рецензія і відгук.

Правила скорочення в наукових і ділових текстах. Технічні правила переносу.

Тема 11. Культура писемного ділового мовлення: загальна характеристика

Поняття про документ, документацію, документування, діловодство. Класифікація документів.

Національний стандарт України. Формуляр і бланк управлінського документа.

Загальні вимоги до змісту та оформлення реквізитів.

Оформлення сторінки документа.

Вимоги до тексту документа. Поняття рубрикації тексту.

Тема 12. Вимоги до складання й оформлення адміністративно-канцелярських документів

Види особистих офіційних документів. Заява, види заяв. Доручення. Розписка. Скарга.

Види документів з кадрово-контрактних питань. Автобіографія. Резюме.

Характеристика. Рекомендаційний лист. Трудовий договір. Контракт. Трудова угода.

Призначення організаційно-розпорядчих документів. Їх види та групи. Інструкції, статuti, положення, правила, вказівки, розпорядження. Наказ: призначення, реквізити, структура тексту, види.

Призначення, особливості, види довідково-інформаційних документів. Довідка.

Службова записка (доповідна, пояснювальна). Звіт. Протокол, витяг з протоколу.

Запрошення, оголошення, повідомлення. Ділові листи. Телеграма, телефонограма, факс.

Тема 13. Професійна документація медиків. Особливості її складання та оформлення

Діловодство у медичних закладах. Основні вимоги до оформлення документації.

Типи медичної документації. Особливості її складання й оформлення.

Медичні документи стаціонару.

Медична документація поліклініки.

Медична документація відділення.

Стандартизація медичної документації. Культура її оформлення та читання.

3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с. р.		л	п	лаб.	інд.	с. р.
1	90	-	30	-	-	60	112	-	10	-	-	102
<i>Лексико-граматичні та правописні особливості фахового мовлення медиків</i>												
Тема 1. Сучасна українська мова як засіб професійного спілкування.	4	-	2	-	-	2	6	-	-	-	-	6
Тема 2. Лексичний аспект професійної мови медиків. Фразеологізовані одиниці у фаховому мовленні.	6	-	2	-	-	4	6	-	-	-	-	6
Тема 3. Терміни та термінологія.	6	-	2	-	-	4	6	-	-	-	-	6

Лексико-семантичні відношення в науковій термінології.												
Тема 4. Етапи та шляхи української медичної термінології. Особливості української медичної термінології.	6	-	2	-	-	4	8	-	2	-	-	6
Тема 5. Основні труднощі слововживання у діловому та професійному мовленні. Мовні помилки. Типи словників, їх функція та роль у підвищенні мовленнєвої культури.	6	-	2	-	-	4	6	-	-	-	-	6
Тема 6, 7. Морфологічний аспект медичної професійної мови.	10	-	4	-	-	6	6	-	-	-	-	6
Тема 8. Синтаксичний аспект професійної мови медиків.	10	-	2	-	-	8	6	-	-	-	-	6
Тема 9. Складні випадки українського правопису.	4	-	2	-	-	2	-	-	-	-	-	-
Разом за змістовим модулем 1	52	-	18	-	-	34	44	-	2	-	-	42
<i>Стильові особливості ділового та професійного спілкування.</i>												
<i>Культура публічного виступу</i>												
Тема 1. Особливості українського мовленнєвого етикету. Комунікативні ознаки культури мовлення. Мовленнєвий етикет лікаря.	6	-	2	-	-	4	8	-	2	-	-	6
Тема 2. Публічний виступ та його жанри.	6	-	2	-	-	4	16	-	2	-	-	14
Тема 3. Стилїстичний аспект фахової мови	6	-	2	-	-	4	6	-	-	-	-	6

медичних працівників. Науковий стиль у фаховому мовленні. Структура та види наукового тексту.												
Тема 4. Культура писемного ділового мовлення: загальна характеристика.	6	-	2	-	-	8	18	-	2	-	-	16
Тема 5. Вимоги до складання й оформлення адміністративно-канцелярських документів.	6	-	2	-	-	4	10	-	-	-	-	10
Тема 6 Професійна документація медиків. Особливості її складання та оформлення.	6		2	-	-	4	10	-	2	-	-	8
Разом за змістовим модулем 2	38	-	14	-	-	28	68	-	8	-	-	60
Усього годин	90	-	30	-	-	60	112	-	10	-	-	102

Аудиторна робота – 33%, СРС – 67%

4. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ – не передбачено навчальним планом

5. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ПРАКТИЧНИХ (СЕМІНАРСЬКИХ) ЗАНЯТЬ (денна форма навчання)

№ з. п.	Тема	Кількість Годин
1.	Сучасна українська мова як засіб професійного спілкування.	2
2.	Лексичний аспект професійної мови медиків. Фразеологізовані одиниці у фаховому мовленні.	2
3.	Терміни та термінологія. Особливості медичної термінології. Лексико-семантичні відношення в науковій термінології.	2
4.	Етапи та шляхи розвитку української медичної термінології. Особливості української медичної термінології.	2
5.	Основні труднощі слововживання у діловому та професійному мовленні. Мовні помилки. Типи словників, їх функція та роль у підвищенні мовленнєвої культури.	2
6.	Морфологічний аспект медичної професійної мови (іменник, прикметник, займенник).	2
7.	Морфологічний аспект медичної професійної мови (числівник, дієслово, прийменник).	2
8.	Синтаксичний аспект професійної мови медиків.	2

9.	Складні випадки українського правопису.	2
10.	Особливості українського мовленнєвого етикету. Комунікативні ознаки культури мовлення.	2
11.	Мовленнєвий етикет фармацевта.	2
12.	Публічний виступ та його жанри.	2
13.	Культура писемного ділового мовлення: загальна характеристика.	2
14.	Вимоги до складання й оформлення адміністративно-канцелярських документів. Структура та види наукового тексту.	2
15.	Професійна документація медиків. Особливості її складання та оформлення. Залік.	2
	Разом	30

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ (заочна форма навчання)

№ з.п.	ТЕМА	Кількість годин
1.	Етапи та шляхи розвитку української медичної термінології. Особливості української медичної термінології.	2
2.	Особливості українського мовленнєвого етикету. Комунікативні ознаки культури мовлення. Мовленнєвий етикет фармацевта (клінічного фармацевта).	2
3.	Публічний виступ та його жанри.	2
4.	Культура писемного ділового мовлення: загальна характеристика.	2
5.	Професійна документація медиків. Особливості її складання та оформлення. Залік.	2
	РАЗОМ	10

6. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ (денна і заочна форми навчання)

№ з.п.	ТЕМА	Кількість годин	
		денна	заочна
1.	Сучасна українська мова як засіб професійного спілкування.	2	6
2.	Лексичний аспект професійної мови медиків. Фразеологізовані одиниці у фаховому мовленні.	4	6
3.	Терміни та термінологія. Лексико-семантичні відношення в науковій термінології.	4	6
4.	Етапи та шляхи української медичної термінології. Особливості української медичної термінології.	4	6
5.	Основні труднощі слововживання у діловому та професійному мовленні. Мовні помилки. Типи словників, їх функція та роль у підвищенні мовленнєвої культури.	4	6
6.	Морфологічний аспект медичної професійної мови.	4	6
7.	Синтаксичний аспект професійної мови медиків.	6	6
8.	Особливості українського мовленнєвого етикету. Комунікативні ознаки культури мовлення. Мовленнєвий етикет лікаря.	8	6
9.	Публічний виступ та його жанри.	4	6
10.	Стилістичний аспект фахової мови медичних працівників. Науковий стиль у фаховому мовленні. Структура та види наукового тексту.	4	6

11.	Культура писемного ділового мовлення: загальна характеристика.	4	6
12.	Вимоги до складання й оформлення адміністративно-канцелярських документів.	4	6
13.	Професійна документація медиків. Особливості її складання та оформлення.	4	4
14.	Особливості складання та оформлення професійної документації медиків. Залік.	4	2
	РАЗОМ	60	102

7. ПЕРЕЛІК ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ: написання реферату (денна і заочна форми навчання)

№п.п	Тема	
1.	Роль української мови у процесі становлення державності.	реферат
2.	Стилістичне розмаїття сучасної української літературної мови.	реферат
3.	Медична лексика як частина загальнонародної мови.	реферат
4.	Творення вторинних лексем як один із засобів поповнення усного медичного спілкування.	реферат
5.	Українські письменники-медики.	реферат
6.	Бездоганне знання мови як чинник кар'єрного зростання.	реферат
7.	Діалог як одна з форм спілкування між лікарем і пацієнтом. Види діалогів.	реферат
8.	Термінологічний склад української лексики.	реферат
9.	Медичний дискурс як один із найдавніших типів професійного спілкування.	реферат
10.	Писемне мовлення медичного працівника.	реферат

Студенти відпрацьовують всі теми індивідуальної роботи під керівництвом викладача. За однією з обраних тем кожний студент повинен підготувати реферат. Оцінка за самостійну роботу виставляється наприкінці вивчення навчальної дисципліни. Вона враховується при визначенні остаточної оцінки за весь курс „Українська мова за професійним спрямуванням”.

8. ПЕРЕЛІК ТЕОРЕТИЧНИХ ПИТАНЬ ДО ЗАЛІКУ (денна форма навчання)

1. Мова та мовлення в житті людини і суспільства.
2. Подати генеалогічну класифікацію слов'янських мов, пояснити в ній місце мови української.
3. Основні етапи розвитку української літературної мови, теорії походження.
4. Мова й етнос. Походження і розвиток української мови з VIII по XIV ст.
5. Розвиток української літературної мови в XIV – XVII ст.
6. Формування нової української літературної мови. Початковий період її розвитку.
7. Українська літературна мова сер. XIX – поч. XX ст.
8. Українська літературна мова 1917 – 30 років XX ст.
9. Становлення українського правопису.
10. „Застійний період” у розвитку української мови і культури.
11. Сучасні проблеми української літературної мови. Перспективи її розвитку.
12. Функції мови.
13. Становлення та розвиток української літературної мови на Буковині.
14. Українська мова серед інших мов світу.
15. Крилаті вислови видатних людей про багатство, самобутність української мови.
16. Стилістика як наука. Поняття про стиль. Класифікація стилів.

17. Загальна характеристика функціональних стилів сучасної української літературної мови.
18. Науковий стиль. Загальнонаукова й спеціальна наукова термінологія.
19. Офіційно-діловий стиль української мови. Основні закони, ознаки, проблеми.
20. Публіцистичний стиль української мови. Особливості та ознаки.
21. Публіцистичний та інформаційний стилі сучасної української літературної мови: спільне та відмінне.
22. Нові та відроджені стилі сучасної української літературної мови. Їхні ознаки та особливості.
23. Термін як особливий елемент фахової мови медика. Особливості медичних термінів.
24. Охарактеризувати поняття: „термін”, „термінологія”, „терміноелемент”, „термінознавство”, загальнонаукова термінологія, „спеціальнонаукова термінологія”.
25. Розвиток української медичної термінології (охарактеризувати 1 та 2 етапи розвитку).
26. Розвиток української медичної термінології (охарактеризувати 3 та 4 етапи розвитку).
27. Співвідношення питомого і запозиченого в українській медичній термінології. Перспективи розвитку власне української медичної термінології.
28. Культура мовлення: норми і правила, комунікативні ознаки.
29. Критерії норми і правила.
30. Точність, логічність, доречність, достатність, багатство і різноманітність мовлення.
31. Усна і писемна форми літературної мови.
32. Культура мовлення лікаря. Мова лікаря як словотерапія.
33. Мовленнєвий етикет: традиції і сучасність.
34. Мова та професія.
35. Мова і мовлення. Культура мови і культура мовлення.
36. Синоніми і пароніми у діловому мовленні. Навести приклади.
37. Типи усного ділового мовлення (спілкування з пацієнтами, колегами, ділова розмова, засідання, публічний виступ, лекція, промова, бесіда, телефонні розмови).
38. Термінологічна лексика, „книжні”, іншомовні слова та аббревіатури в діловій документації.
39. Структура та види наукового тексту.
40. Оформити рецензію.
41. Оформити анотацію.
42. Урочиста, універсальна, застаріла та емоційна лексика в текстах ділових паперів.
43. Фразеологізовані одиниці у текстах різних стилів.
44. Роль мови в процесі відродження української державності.
45. Пояснити поняття: „книжні” слова, „урочисті” слова, „зайві” слова. Їх місце у діловому мовленні.
46. Труднощі слововживання у мові лікаря.
47. Синоніми і пароніми у фаховій мові медика.
48. Типові конструкції наукового стилю мовлення.
49. Культура діалогу. Діалог лікаря з хворим.
50. Норми та правила сучасної української літературної мови.
51. Публічний виступ.
52. „Закон про мови”. Його функціонування в Україні.
53. Історія стилістики в Україні.
54. Труднощі слововживання у діловому мовленні та шляхи їх подолання. Мовні помилки.
55. Складні випадки словозміни у діловому мовленні.
56. Реквізит – елемент документа.
57. Критерій класифікації документів.
58. Текст як реквізит документа.
59. Вимоги до усного ділового мовлення. Культура телефонного діалогу.
60. Документ – основний вид ділового мовлення.
61. Характеристика документів щодо особового складу (оформлення автобіографії).
62. Текст як реквізит документа.
63. Оформлення приміток, додатків; виноски до тексту, бібліографія.
64. Вимоги до ділових паперів.

65. Синтаксичні особливості фахового медичного тексту.
66. Діловий документ. Види ділових паперів.
67. Культура документальної мови. Загальні вимоги до оформлення та мови документів.
68. Синтаксичні особливості ділових паперів.
69. Формуляр документа.
70. Граматична форма документів. Охарактеризувати іменник, прикметник, числівник, займенник у діловому мовленні.
71. Діалог. Розділові знаки при прямій мові та діалозі. Діалог у діловому мовленні. Діалог лікаря з хворим.
72. Історія документалістики в Україні.
73. Критерії класифікації документів.
74. Довідково-інформаційні документи, їх загальна характеристика.
75. Правила оформлення титульної сторінки та бібліографії в офіційно-діловому та науковому стилях.
76. Складні випадки правопису у діловому мовленні.
77. Термін як основний вид фахової мови медиків. Особливості медичних термінів.
78. Принципи підготовки тексту документа.
79. Документація у медичних установах. Особливості її оформлення.
80. Класифікація документів. Види довідок.
81. Загальні вимоги до мови документів.
82. Особливості фахового мовлення лікаря.
83. Жанри публічних виступів.
84. Типізація мовних засобів, стандартизація мови ділових паперів.
85. Культура документальної мови.
86. Критерії норми.
87. Труднощі слововживання у фаховій мові медика.
88. Етикет ділового мовлення.
89. Заява. Види заяв. Оформлення заяви.
90. Доповідна, пояснювальна записки.
91. Характеристика, автобіографія.
92. Розписка. Оформлення розписки.
93. Доручення. Оформлення доручення.
94. Довідка. Види довідок. Оформлення особистої (медичної) та службової довідки.
95. Медична карта хворого; листок непрацездатності.
96. Протокол, витяг з протоколу, протокол операції (рецепт).
97. Наказ, розпорядження.
98. Договір.
99. Оголошення та запрошення.
100. Велика літера у власних назвах.
101. Розділові знаки у простому ускладненому реченні.
102. Складне речення. Види складних речень. Розділові знаки у складному реченні.
103. Правопис прізвищ (російськомовних) та географічних назв.
104. Правопис складних та складених слів, апостроф, м'який знак.
105. Особливості відмінювання іменників Р.в. чоловічого роду в однині.

ПЕРЕЛІК ТЕОРЕТИЧНИХ ПИТАНЬ ДО ЗАЛІКУ (заочна форма навчання).

1. .Мова й етнос. Походження і розвиток української мови з VIII по XIV ст.
2. .Розвиток української літературної мови в XIV – XVII ст.
3. .Формування нової української літературної мови. Початковий період її розвитку.
4. .Українська літературна мова сер. XIX – поч. XX ст.
5. .Українська літературна мова 1917 – 30 років XX ст.
6. .Становлення українського правопису.
7. „Застійний період” у розвитку української мови і культури.
8. .Сучасні проблеми української літературної мови. Перспективи її розвитку.

9. .Функції мови.
10. Становлення та розвиток української літературної мови на Буковині.
11. . Українська мова серед інших мов світу.
12. Крилаті вислови видатних людей про багатство, самобутність української мови.
13. Стилїстика як наука. Поняття про стиль. Класифікація стилів.
14. .Загальна характеристика функціональних стилів сучасної української літературної мови.
15. Науковий стиль. Загальнонаукова й спеціальна наукова термінологія.
16. Офіційно-діловий стиль української мови. Основні закони, ознаки, проблеми.
17. Публіцистичний стиль української мови. Особливості та ознаки.
18. Публіцистичний та інформаційний стилі сучасної української літературної мови: спільне та відмінне.
19. Нові та відроджені стилі сучасної української літературної мови. Їхні ознаки та особливості.
20. .Термін як особливий елемент фахової мови медика. Особливості медичних термінів.
21. .Охарактеризувати поняття: „термін”, „термінологія”, „терміноелемент”, „термінознавство”, загальнонаукова термінологія, „спеціальнонаукова термінологія”.
22. .Розвиток української медичної термінології (охарактеризувати 1 та 2 етапи розвитку).
23. .Розвиток української медичної термінології (охарактеризувати 3 та 4 етапи розвитку).
24. Співвідношення питомого і запозиченого в українській медичній термінології. Перспективи розвитку власне української медичної термінології.
25. Культура мовлення: норми і правила, комунікативні ознаки.
26. Критерії норми і правила.
27. Точність, логічність, доречність, достатність, багатство і різноманітність мовлення.
28. Усна і писемна форми літературної мови.
29. Культура мовлення лікаря. Мова лікаря як словотерапія.
30. Мовленнєвий етикет: традиції і сучасність.
31. Мова та професія.
32. Мова і мовлення. Культура мови і культура мовлення.
33. Синоніми і пароніми у діловому мовленні. Навести приклади.
34. Типи усного ділового мовлення (спілкування з пацієнтами, колегами, ділова розмова, засідання, публічний виступ, лекція, промова, бесіда, телефонні розмови).
35. Термінологічна лексика, „книжні”, іншомовні слова та абрєвіатури в діловій документації.
36. .Структура та види наукового тексту.
37. .Урочиста, універсальна, застаріла та емоційна лексика в текстах ділових паперів.
38. .Фразеологізовані одиниці у текстах різних стилів.
39. .Роль мови в процесі відродження української державності.
40. .Пояснити поняття: „книжні” слова, „урочисті” слова, „зайві” слова. Їх місце у діловому мовленні.
41. .Труднощі слововживання у мові лікаря.
42. .Синоніми і пароніми у фаховій мові медика.
43. .Типові конструкції наукового стилю мовлення.
44. .Культура діалогу. Діалог лікаря з хворим.
45. .Норми та правила сучасної української літературної мови.
46. .Публічний виступ.
47. . „Закон про мови”. Його функціонування в Україні.
48. .Історія стилістики в Україні.
49. .Труднощі слововживання у діловому мовленні та шляхи їх подолання. Мовні помилки.
50. .Складні випадки словозміни у діловому мовленні.
51. .Реквізит – елемент документа. Текст як реквізит документа.
52. .Вимоги до усного ділового мовлення. Культура телефонного діалогу.
53. .Документ – основний вид ділового мовлення.

54. .Характеристика документів щодо особового складу (оформлення автобіографії).
55. .Синтаксичні особливості фахового медичного тексту.
56. .Критерії класифікації документів.
57. .Довідково-інформаційні документи, їх загальна характеристика.
58. .Правила оформлення титульної сторінки та бібліографії в офіційно-діловому та науковому стилях.
59. .Складні випадки правопису у діловому мовленні.
60. .Термін як основний вид фахової мови медиків. Особливості медичних термінів.
61. .Принципи підготовки тексту документа.
62. .Документація у медичних установах. Особливості її оформлення.
63. .Класифікація документів. Види довідок.
64. .Загальні вимоги до мови документів.
65. .Особливості фахового мовлення фармацевта.
66. Жанри публічних виступів.
67. Типізація мовних засобів, стандартизація мови ділових паперів.
68. Культура документальної мови.
69. Труднощі слововживання у фаховій мові медика.
70. Етикет ділового мовлення.
71. Заява. Види заяв. Оформлення заяви.
72. Доповідна, пояснювальна записки.
73. Характеристика, автобіографія.
74. Доручення. Оформлення доручення.
75. Довідка. Види довідок. Оформлення особистої (медичної) та службової довідки.
76. Медична карта хворого; листок непрацездатності.
77. Протокол, витяг з протоколу, протокол операції (рецепт).
78. Оголошення та запрошення.
79. Велика літера у власних назвах.
80. Розділові знаки у простому ускладненому реченні.
81. Складне речення. Види складних речень. Розділові знаки у складному реченні.
82. .Правопис прізвищ (російськомовних) та географічних назв.
83. .Правопис складних та складених слів, апостроф, м'який знак.
84. Особливості відмінювання іменників Р.в. чоловічого роду в однині.

9. ПЕРЕЛІК ПРАКТИЧНИХ ЗАВДАНЬ ТА РОБІТ ДО ЗАЛІКУ(ДЕННА та ЗАОЧНА ФОРМИ НАВЧАННЯ)

1. *Виправити помилки. Пояснити причини виникнення таких помилок.*

Приймати участь, переводити текст, заказувати обід, доказати теорему, з цього витікає, принести подяку, оставити під питанням, прийнятися до роботи, причиняти зло, шкільні міроприємства, слідуючі питання, поїхав на рибалку, вести себе, відноситись до людини, грати роль, в двох словах, на протязі доби, взяв себе в руки, я вибачаюсь, вірна смерть, у день по чайній ложці.

2. *Спробуйте дібрати синоніми до запозичених слів.*

Аргумент, гіпотеза, дефект, інцидент, симптом, ідентичний, хронічний, експеримент, вакцинація, апатія, генезис, документи, фактор, експорт, авторитет, лінгвістика, екземпляр, екзамен, агресор, гігант, аналогічний, блокнот, економний, оригінальний, актуальний, ерудований, дистанція, абітурієнт, ліміт, спонтанний.

3. *Знайдіть і виправте порушення лексичних і граматичних норм у словах і словосполученнях.*

Справка, спасти, обнаружить, выздоровлення, прийом ліків, прививка, осанка, поступлення речовини в кров, заключення експертизи, являтися лікарем, приймати участь у роботі, бред, ікота, язва, виносливий, десна, висок, стовбняк, протікання хвороби, заболів грипом, малочисельний, в значній мірі, на протязі хвороби, каплі, учбова програма, любий лікар, сердечний приступ.

4. Виберіть правильний варіант словосполучень.

Запобігати ушкодженню – запобігати ушкодження;
дякувати вам – дякувати вас;
азнати поразку – азнати поразки;
азідувач кафедри – азідувач кафедрою;
вживати ліки – вживання ліків;
азнавати невдачі – азнавати невдачу;
слабувати на очі – слабувати очима;
бачити власними очима – бачити на власні очі.

5. Спробуйте поставити наголоси в іменниках на -ія.

Амнезія, атрофія, дистрофія, епілепія, наркоманія, клептоманія, ортопедія, логопедія, флюорографія, асиметрія, кардіологія, фармація, інженерія, педіатрія, електрокардіографія, рентгенографія, рентгенометрія, дозиметрія, танатофобія, клаустрофобія, зоофілія, психопатія.

6. Користуючись словниками медичної термінології, перекладіть терміни та термінологічні словосполучення українською мовою.

Бедро, безвредный, бессознательность, благоприятный прогноз болезни, болей гриппом, болеутоляющий, больничный листок, выздоровление, ведущий специалист, вскрытие, в случае необходимости, желтуха, желудок, зуд, заболеть корью, изжога, малокровие, мышца, насморк, ожоги, отеки, отравление, почка, прививка, столбняк, справка, сустав, челюсть, яд, язва, инъекция.

7. Виправіть помилки.

Заключити угоду, приймати участь, виписка із протоколу, діюче законодавство, відміна закону, цікаве міроприємство, вільна вакансія, повістка дня, грудна дитина, бувший студент, являється викладачем, мова йдеться, перевернути сторінку, відкрити очі, вуз, переписка, жилий, азідувач кафедрою, вірна відповідь.

8. Напишіть правильні відповідники до мовних стереотипів, у яких допущені порушення норми.

Значимий, обіда, любий, учбовий, багаточисельний, міроприємство, хорошее відношення, закрито на перерву, підписка на журнал, в рострочку, заказний лист, включити прибор, сумісний, міри перестороги, наглядність, вірогідний, лишній раз, іменно ця стаття, підготовити заключення.

9. Перекладіть українською мовою подані нижче слова та словосполучення.

Кружится голова, не хватает воздуха, окружающий мир, консультироваться по поводу заболевания, придерживаться режима, определить по результатам анализов, обострение болезни, утолить боль, к тому идет, между прочим, достоинство, преимущество, соперник, сотрудник, совещание, соучастник, сообщение, соавтор, соратник, ответственный, соответствующий, разработка, отмечать, отметка.

10. Перекладіть українською мовою.

Сравнить с прошлым, предупредить, ложная мысль, разглаговльствовать, согласно решению, свидетельствование, является, задача, подписка, следующий, мероприятие, принимать меры, уместный вопрос, болей гриппом, желаемый результат, запущенная болезнь, по рецепту, прийти в сознание, речидет о..., состоять на учете, течение болезни, потеряют сознание, ядовитое вещество.

11. Поставте слова у формі родового відмінка однини, пояснивши вибір закінчення: -а (-я) чи -у(-ю).

А. Отвір, бронхіт, інсулін, кашель, вигин, гібрид, гормон, пігмент, плід, результат, сироп, термометр, тромб, цироз.

Б. Авітаміноз, апендикс, білок, біоритм, викидень, ген, гепатит, гній, дефект, діагноз, диспансер, еритроцит, живіт, камінь.

12. Визначте рідне відмінюваних та відмінюваних складноскорочених слів.

ВАК, ПТУ, УПА, неп, загс, БДМУ, профком, ЧНУ, колгосп, ЧАЕС, ООН, міськвно, ДНК, СНІД, МВС, СБУ, УРСР.

13. Перепишіть подані нижче слова у три колонки: перша – ті, що вживаються у формі чоловічого і жіночого роду; друга – ті, що вживаються тільки у формі чоловічого роду; третя – ті, що вживаються тільки у формі жіночого роду.

Акушер, інженер, друкарка, бортпровідник, закрійник, журналіст, лаборант, механік, швець, набірник, диригент, архітектор, перекладач, шахтар, співак, актриса, екскурсовод.

14. Уведіть до речень подані словосполучення. Визначте, до якої частини мови вони належать у тому чи іншому випадку.

Закордон – за кордон, насміх – на сміх, укупі – у купі, навіки – на віки, напам'ять – на пам'ять, збоку – з боку, проте – про те, удень – у день, доволі – до волі, наприклад – на приклад, нагорі – на горі, додому – до дому, зрештою – з рештою, набік – на бік.

15. Запишіть російські прізвища українською мовою.

Кузнецов, Державин, Егоров, Вересаєв, Лазарев, Ломтев, Лопатин, Репин, Серов, Елкін, Королєв, Артємов, Фєдоров, Грачєв, Гуцин, Цицерон, Борисов, Киселєв, Новиков, Пришвин, Игнатов, Воинов, Ильин, Лукьянов, Соболев, Белов, Левановский, Безруков.

16. Поставте слова у формі родового відмінка однини, пояснивши вибір закінчення: -а (-я), -у (-ю).

Клапан, клініцист, кисень, крововилив, лейкоз, лікоть, меридіан, мікроб, надріз, ніготь, орган, нежить, грип, профілакторій, вірус, шлунок, поперек, бюлетень, організм, анамнез, огляд, йод, мозок, біль.

17. Напишіть прислівники і сполучення слів разом, окремо чи через дефіс. Поясніть їх правопис.

(В)основному, (в)цілому, з(під)низу, (по)людськи, (без)ліку, (на)бік, (на)рівні, (у)поміч, (чим)дуж, (по)волі, (по)суті, (без)відома, (з)вечора, хоч(не)хоч, (на)жаль, (під)час, (на)приклад, (по)латині, (по)третє, (по)українськи, (по)новому, де(не)де.

18. Запишіть правильно подані нижче слова.

С...під...лоба, з...на...двору, о...півночі, по...одинці, у...стократ, що...сили, за...одно, до...вподоби, до...речі, в...обріз, на...відмінно, рік...у...рік, сам...на...сам, день...у...день, сама...самотою, як...не...як, в...двоє, по...двоє, мов...би...то, тільки...но, адже...ж, тому...то, дарма...що, хоч...би, хіба...що, знайшов...таки, аби...що.

19. Напишіть просту і складну заяву на ім'я ректора БДМУ та декана вашого факультету.

10. МЕТОДИ ТА ФОРМИ ПРОВЕДЕННЯ КОНТРОЛЮ

МЕТОДИ НАВЧАННЯ.

У навчальному процесі при вивченні дисципліни використовуються наступні методи навчання:

1. Пояснювально-ілюстративний метод або інформаційно-рецептивний.

Метод широко застосовується для передачі великого масиву інформації. Студенти одержують знання, з навчальної або методичної літератури, через екранний посібник в "готовому" вигляді. Студенти сприймають і осмислюють факти, оцінки, висновки й залишаються в рамках репродуктивного (відтворюючого) мислення.

2. Репродуктивний метод (репродукція – відтворення)

Застосування вивченого на основі зразка або правила. Діяльність студентів носить алгоритмічний характер, тобто виконується за інструкціями, приписаннями, правилами в аналогічних, подібних з показаним зразком ситуаціях.

Організовується діяльність студентів за кількаразовим відтворенням засвоєваних знань. Для цього використовуються різноманітні вправи, лабораторні, практичні роботи, програмований контроль, різні форми самоконтролю.

Застосовується у взаємозв'язку з інформаційно-рецептивним методом. Разом вони сприяють формуванню знань, навичок і вмінь в студентів, формують основні розумові операції (аналіз, синтез, узагальнення, перенос, класифікація).

3. Метод проблемного викладу.

Підхід широко використовується в практиці ВНЗ. Педагог до викладу матеріалу ставить проблему, формулює пізнавальне завдання на основі різних джерел і засобів.

Показує спосіб рішення поставленого завдання. Спосіб досягнення мети – розкриття системи доказів, порівняння точок зору, різних підходів. Студенти стають свідками й співучасниками наукового пошуку.

Студенти не тільки сприймають, усвідомлюють і запам'ятовують готову інформацію, але й стежать за логікою доказів, за рухом думки педагога.

МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Поточний контроль здійснюється на кожному практичному занятті відповідно до конкретних цілей теми. Рекомендується застосовувати види об'єктивного (стандартизованого) контролю теоретичної та практичної підготовки студентів.

Рекомендується застосовувати такі засоби діагностики рівня підготовки студентів:

- усне опитування згідно з розробленими викладачем методичними вказівками;
- система тренувальних вправ і творчих завдань;
- блок тестових завдань;
- самостійна робота;
- написання рефератів і наукових повідомлень.

Підсумковий контроль здійснюється у формі підсумкового модульного контролю (заочна форма навчання) та заліку (денна форма навчання). Перелік теоретичних та практичних питань до підсумкового модульного контролю та заліку схвалені на засіданні кафедри та предметно-методичної комісії суспільних та гуманітарних дисциплін.

ФОРМА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ (денна та заочна форми навчання)

Підсумковий контроль (залік) для студентів денної та заочної форми навчання здійснюється після завершення вивчення усіх тем на останньому контрольному занятті.

До заліку допускаються студенти, які відвідали усі передбачені навчальною програмою з дисципліни аудиторні навчальні заняття та одержали на них позитивні оцінки («5», «4», «3»), а також при вивченні навчальної дисципліни набрали кількість балів, не меншу за мінімальну.

Студенту, який з поважних чи без поважних причин мав пропуски навчальних занять, дозволяється відпрацювати академічну заборгованість до певного визначеного терміну.

Форми проведення заліку мають бути стандартизованими і включати контроль теоретичної та практичної підготовки.

Максимальна кількість балів, яку студент може набрати при вивченні навчальної дисципліни, становить 200, в тому числі за оцінювання індивідуальної самостійної роботи студентів).

11. ОЦІНЮВАННЯ РІВНЯ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТА З ДИСЦИПЛІНИ СХЕМА НАРАХУВАННЯ ТА РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ (денна форма навчання)

Залік ставиться на основі суми оцінок поточної навчальної діяльності (у балах), яка виставляється при оцінюванні теоретичних знань та практичних навичок відповідно до переліків, визначених програмою дисципліни.

Максимальна кількість балів, яку студент може набрати, 200 у тому числі оцінювання індивідуальної самостійної роботи студентів.

При оцінюванні засвоєння кожної теми студенту виставляються оцінки за 4-ри бальною (традиційною) шкалою з використанням прийнятих в університеті критеріїв оцінювання

для відповідної дисципліни. При цьому враховуються усі види робіт, передбачені методичною розробкою для вивчення теми.

Виставлені за традиційною шкалою оцінки конвертуються у бали в залежності від кількості тем.

Денна форма навчання

Номер модуля, к-сть навч. Годин/кількість кредитів ECTS	К-сть змістових модулів, їх номери	Кількість оцінюваних практичних занять	вертація у бали				Кон	Мінім. к-сть балів
			радиційні оцінки					
			«5»	«4»	«3»	«2»		
Залік		15	12	10	8	0	20	120

Форми оцінювання поточної навчальної діяльності мають бути стандартизованими і включати контроль теоретичної та практичної підготовки.

Підсумковий бал за поточну діяльність визнається як арифметична сума балів за кожне заняття.

Максимальна кількість балів, яку може набрати студент за поточну діяльність, вираховується шляхом множення кількості балів, що відповідають оцінці «5», на кількість тем, **але не більше 200 балів**. Наприклад, $12 \times 15 = 180$, якщо ж студент виконав індивідуальну самостійну роботу, то максимальна кількість балів дорівнюватиме 200 балів.

Мінімальна кількість балів, яку повинен набрати студент для допуску до підсумкового контролю, вираховується шляхом множення кількості балів, що відповідають оцінці «3», на кількість тем, але не менше 120 балів. Наприклад, $8 \times 15 = 120$, при цьому студентові не обов'язково потрібно виконувати індивідуальну самостійну роботу.

Оцінювання індивідуальних завдань студента

Індивідуальна робота студента – це написання рефератів.

Бали за індивідуальні завдання нараховуються студентові лише при успішному їх виконанні та захисті.

Кількість балів, які нараховується за індивідуальне завдання (написання реферату), додаються до суми балів, набраних студентом за поточну навчальну діяльність (від 10 до 20 балів).

Індивідуальна робота студентів, яка передбачена в темі поряд з аудиторною роботою, оцінюється під час поточного контролю тем на відповідному занятті.

До підсумкового контролю (заліку) допускаються студенти, які відвідали усі передбачені навчальною програмою з дисципліни аудиторні навчальні заняття та набрали кількість балів, не меншу за мінімальну. Студенту, який з поважної причини мав пропуски навчальних занять, вносяться корективи до індивідуального навчального плану і дозволяється відпрацювати академічну заборгованість до певного визначеного терміну. Для студентів, які пропустили навчальні заняття без поважних причин, рішення про їх відпрацювання приймається деканом (заступником декана) факультету.

Підсумковий контроль (залік) вважається зарахованим, якщо студент набрав не менше 120 балів.

За рішенням вченої ради університету до кількості балів, яку студент набрав із дисципліни, можуть додаватися заохочувальні бали (не більше 10 балів) за призове місце на Всеукраїнській студентській олімпіаді.

Залік вноситься викладачем до «Відомості результатів поточного та підсумкового модульного контролю» (Форма № Н-5.03-2), «Індивідуального навчального плану студента», «Журналу обліку відвідувань та успішності студентів».

Оцінка з дисципліни вноситься екзаменатором до «Відомості обліку успішності» (Форма № Н-5.03-1), «Журналу обліку відвідувань та успішності студентів», «Індивідуального навчального плану студента» та «Залікової книжки».

Бали з дисципліни для студентів, які успішно виконали програму з дисципліни, конвертуються у традиційну чотирибальну шкалу за абсолютними критеріями, як наведено у таблиці.

Оцінка за 200-бальною шкалою	Оцінка за чотирибальною шкалою
Від 180 до 200 балів	«5»
Від 150 до 179 балів	«4»
Від 149 до мінімальної кількості балів, яку повинен набрати студент	«3»
Нижче мінімальної кількості балів, яку повинен набрати студент	«2»

СХЕМА НАРАХУВАННЯ ТА РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ (денна форма навчання)

При оцінюванні засвоєння кожної теми студенту виставляються оцінки за 4-ри бальною (традиційною) шкалою з використанням прийнятих в університеті критеріїв оцінювання для відповідної дисципліни. При цьому враховуються усі види робіт, передбачені методичною розробкою для вивчення теми.

Виставлені за традиційною шкалою оцінки конвертуються у бали в залежності від кількості тем у модулі.

Заочна форма навчання

Номер модуля кількість навчальних годин/кількість кредитів ECTS	Кількість змістових модулів, їх номери	Кількість оцінюваних практичних занять	Конвертація у бали традиційних оцінок					Мінімальна кількість балів*
			Традиційні оцінки				Бали за виконання індивідуального завдання	
			"5"	"4"	"3"	"2"		
Залік 90 год/ 3 кредити	3 (№ 1-3)	5	38	30	22	0	10	120

Форми оцінювання поточної навчальної діяльності мають бути стандартизованими і включати контроль теоретичної та практичної підготовки.

Підсумковий бал за поточну діяльність визнається як арифметична сума балів за кожне заняття.

Максимальна кількість балів, яку може набрати студент за поточну діяльність, вираховується шляхом множення кількості балів, що відповідають оцінці «5», на кількість тем, **але не більше 200 балів**. Наприклад, $5 \times 38 = 190$, якщо ж студент виконав індивідуальну самостійну роботу, то максимальна кількість балів дорівнюватиме 200 балів.

Мінімальна кількість балів, яку повинен набрати студент для допуску до підсумкового контролю, вираховується шляхом множення кількості балів, що відповідають оцінці «3», на кількість тем, але не менше 120 балів. Наприклад, $22 \times 5 = 120$, при цьому студентові не обов'язково потрібно виконувати індивідуальну самостійну роботу.

Оцінювання індивідуальних завдань студента

Бали за індивідуальні завдання нараховуються студентові лише за умов успішного їх виконання та захисту. **Індивідуальна робота студента** – це написання та захист рефератів.

Кількість балів, яка нараховується за індивідуальне завдання (реферат), залежить від їх обсягу та значимості. Вони додаються до суми балів, набраних студентом за поточну навчальну діяльність (максимально 8 балів – для денної форми навчання, 10 – для заочної форми навчання).

Самостійна робота студентів, яка передбачена в темі поряд з аудиторною роботою, оцінюється під час поточного контролю тем на відповідному занятті. Засвоєння тем, які виносяться лише на самостійну роботу, контролюється при підсумковому модульному контролі.

Підсумковий модульний контроль здійснюється після завершенню вивчення всіх тем модуля на останньому контрольному занятті з модуля.

За рішенням Вченої ради університету до кількості балів, яку студент набрав із дисципліни, можуть додаватися заохочувальні бали (не більше 12 балів) за призове місце на міжнародних олімпіадах та II етапі Всеукраїнської студентської олімпіади.

Оцінка за модуль вноситься екзаменатором до «Відомості результатів поточного та підсумкового модульного контролю» (Форма № Н-5.03-2), «Індивідуального навчального плану студента», «Журналу обліку відвідувань та успішності студентів».

Оцінка з дисципліни вноситься екзаменатором до «Відомості обліку успішності» (Форма № Н-5.03-1), «Журналу обліку відвідувань та успішності студентів», «Індивідуального навчального плану студента» та «Залікової книжки».

Бали з дисципліни для студентів, які успішно виконали програму з дисципліни, конвертуються у традиційну чотирибальну шкалу за абсолютними критеріями як наведено у таблиці.

Оцінка за 200-бальною шкалою	Оцінка за чотирибальною шкалою
Від 180 до 200 балів	«5»
Від 150 до 179 балів	«4»
Від 149 до мінімальної кількості балів, яку повинен набрати студент	«3»
Нижче мінімальної кількості балів, яку повинен набрати студент	«2»

Студенти, які навчаються на одному факультеті, курсі, за однією спеціальністю, на основі кількості балів, набраних з дисципліни, ранжуються за шкалою ECTS таким чином:

Оцінка ECTS	Статистичний показник
«A»	Найкращі 10 % студентів
«B»	Наступні 25 % студентів
«C»	Наступні 30 % студентів
«D»	Наступні 25 % студентів
«E»	Останні 10 % студентів

Ранжування з присвоєнням оцінок «A», «B», «C», «D», «E» проводиться **деканатами** для студентів відповідного курсу та факультету, які навчаються за однією спеціальністю і **успішно** завершили вивчення дисципліни.

Студенти, які одержали оцінки «FX» та «F» («2») не вносяться до списку студентів, що ранжуються, навіть після перескладання модуля. **Такі студенти після перескладання автоматично отримують бал «E».**

Оцінки з дисципліни «FX», «F» («2») виставляються студентам, яким не зараховано хоча б один модуль з дисципліни після завершення її вивчення.

Оцінка «FX» виставляється студентам, які набрали мінімальну кількість балів за поточну навчальну діяльність, але яким не зарахований підсумковий модульний контроль. Ця категорія студентів має право на перескладання підсумкового модульного контролю за затвердженим графіком (але не пізніше початку наступного семестру). Повторне складання підсумкового модульного контролю дозволяється не більше двох разів.

Оцінка «F» виставляється студентам, які відвідали усі аудиторні заняття з модуля, але не набрали мінімальної кількості балів за поточну навчальну діяльність і не допущені до підсумкового модульного контролю. Ця категорія студентів має право на повторне вивчення модуля.

За дозволом ректора студент може підвищити оцінку з дисципліни шляхом перескладання підсумкового модульного контролю (не більше трьох разів за весь період навчання).

Оцінка ECTS у традиційну чотирибальну шкалу НЕ конвертується, оскільки шкала ECTS та чотирибальна шкала є незалежними.

12. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

19.1. Основна (базова)

1. Шутак Л.Б., Навчук Г.В., Ткач А.В. Українська мова професійного спрямування: [навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів I – IV рівнів акредитації] // Л.Б. Шутак, Г.В. Навчук, А.В. Ткач. – Чернівці : Видавництво БДМУ, 2008. – 444 с.
2. Шутак Л.Б. Культура професійного спілкування: контрольні вправи і тестові завдання : [навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів I – IV рівнів акредитації] / Л.Б. Шутак, А.В. Ткач, Г.В. Навчук. – Чернівці : Видавництво БДМУ, 2012. – 182 с.
3. Шутак Л.Б., Навчук Г.В. Культура усного спілкування медичного працівника : [навчальний посібник для студентів вищих медичних навчальних закладів III – IV рівнів акредитації] / Л.Б. Шутак, Г.В. Навчук. – Чернівці : Видавництво БДМУ, 2014. – 177 с.
4. Українська мова (за професійним спрямуванням) : підручник. Автори: С. М. Луцак, Г. В. Навчук, Л. Б. Шутак та ін.; за ред. С. М. Луцак. – К.: ВСВ „Медицина”, 2017. – 360 с. – С. 153-210. (Затверджено Міністерством охорони здоров'я України як підручник для студентів вищих навчальних закладів МОЗ України (протокол засідання Комісії для організації підготовки навчальної та навчально-методичної літератури для осіб, які навчаються у вищих медичних (фармацевтичних) навчальних закладах і закладах післядипломної освіти МОЗ України, № 2 від 02.06.2016), лист № 08.01-30/17227 від 11.07.2016).
5. Шутак Л. Б., Ткач А. В., Навчук Г. В. Культура професійного спілкування: контрольні вправи і тестові завдання: навчально-методичний посібник для студентів закладів вищої медичної освіти України, 2 вид., доповн. і переробл. / за ред. А. В. Ткач. – Чернівці, 2019. – 192 с.

19.2. Допоміжна

1. Литвиненко Н.П., Місник Н.В. Українська медична термінологія у фаховій мові лікаря / Н.П. Литвиненко, Н.В. Місник. – К. : Книга плюс, 2001. – 176 с.
2. Мацюк З.О., Станкевич Н.І. Українська мова професійного спілкування: [навчальний посібник] / З.О. Мацюк, Н.І. Станкевич. – К.: Каравела, 2010. – 352 с.
3. Мацько Л.І. Стилїстика української мови : [підручник] / Л.І. Мацько, О.М. Сидоренко, О.М. Мацько. – К. : Вища школа, 2005. – 462 с.
4. Радевич-Винницький Я. Етикет і культура спілкування : [навчальний посібник] / Я. Радевич-Винницький. – К. : Знання, 2006. – 291 с.
5. Семенов О.М. Культура наукової української мови : [навчальний посібник] / О.М. Семенов. – К. : ВЦ «Академія», 2010. – 216 с.
6. Стахів М. Український комунікативний етикет : [навчальний посібник] / М. Стахів. – К. : Знання, 2008. – 245 с.
7. Тетарчук І.В., Дяків Т.Є. Українська мова за професійним спрямуванням : [навчальний посібник для підготовки до іспитів] / І.В. Тетарчук, Т.Є. Дяків. – К. : «Центр учбової літератури», 2014. – 186 с.
8. Чмут Т.К., Чайка Г.Л. Етика ділового спілкування : [навчальний посібник] / Т.К. Чмут, Г.Л. Чайка. – 3-тє вид., стереотип. – К. : Вікар, 2003. – 223 с.

19.3. Інформаційні ресурси

1. Матеріали на сервері MOODLE БДМУ (<http://moodle.bsmu.edu.ua>).
2. Фонди бібліотеки БДМУ (<http://medlib.bsmu.edu.ua>).
3. Академічний тлумачний словник української мови (в 11 т.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://sum.in.ua/>.
4. Орфографічний словник української мови [Електронний ресурс]. – Режим доступу :

<http://www.slovnyk.ua/>.

5. Латинсько – український словник до курсу фармацевтичної термінології [Електронний ресурс]. – Режим доступу :

http://elearning.sumdu.edu.ua/free_content/lectured:35ac5a794f1edeeb6a17e1cd318ee30d99336f9e/latest/336594/index.html.

6. Медичний портал [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://medterms.com.ua/>.

7. Словник медичних термінів[Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://pidruchniki.com/2015082666091/meditsina/slovník_medichnih_terminiv.

13. УКЛАДАЧІ ДОВІДНИКА ДЛЯ СТУДЕНТА (СИЛАБУСУ)

1. Шутак Л.Б. . – доцент кафедри, кандидат філологічних наук,
2. Ткач А.В. – доцент кафедри, кандидат філологічних наук,
3. Навчук Г.В. . – доцент кафедри, кандидат філологічних наук.